



WOJEWODA MAZOWIECKI

WPS-VI.431.2.10.2019.KS

Warszawa, 16 kwietnia 2019 r.

**Pani
Marta Schabowska
Kierownik Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Garbatce-Letnisku
ul. Spacerowa 2a
26-930 Garbatka-Letnisko**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2017 r. poz. 2234, z późn. zm) w związku z art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092) oraz zgodnie z Planem Kontroli Zewnętrznych MUW na rok 2019 kontroler Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, Katarzyna Szafrńska – inspektor wojewódzki – upoważnienie Nr 32/WPS/2019, przeprowadził w dniach 5 – 8 lutego 2019 r. kontrolę problemową w trybie zwykłym w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Garbatce-Letnisku (zwany dalej Ośrodek, Organ lub GOPS).

Przedmiot kontroli obejmował organizację i sposób realizacji przez gminę zadań zleconych z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci w zakresie ustalania uprawnień do świadczeń wychowawczych. Kontrolą objęto okres od 1 sierpnia 2017 r. do dnia kontroli, tj. do 5 lutego 2019 r. Kontrola została odnotowana w książce kontroli Ośrodka pod poz. 4 określając zakres i termin przeprowadzonej kontroli.

Niniejszym, przekazuję Pani wystąpienie pokontrolne.

Kierownikiem jednostki kontrolowanej jest Pani Marta Schabowska, pełniąca tą funkcję od dnia 02.01.2015 r., zatrudniona w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Garbatce-Letnisku od 15.07.2000 r. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony w pełnym wymiarze czasu. Obsługę finansowo-księgową Ośrodka prowadzi Pani Agnieszka Adach – zatrudniona na stanowisku głównej księgowej od 01.01.2010 r. w wymiarze 1/5 etatu.

Za okres objęty kontrolą Wojewoda Mazowiecki **pozytywnie** ocenił działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Garbatce-Letnisku podjęte w zakresie sposobu organizacji zadania oraz **pozytywnie pomimo stwierdzonych uchybień** w zakresie realizacji przez gminę zadań zleconych z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci w przedmiocie ustalania uprawnień do świadczeń wychowawczych.

1. Organizacja realizacji zadania

W gminie Garbatka-Letnisko zadania z zakresu realizacji ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Garbatce-Letnisku. Zadania te GOPS wykonuje na podstawie Zarządzenia Nr 21a/2016 Wójta Gminy Garbatka – Letnisko z dnia 26 lutego 2016 r. w sprawie wyznaczenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Garbatce-Letnisko do realizacji zadań z zakresu świadczenia wychowawczego, co jest zgodne z art. 53 ust. 1 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

Szczegółową organizację pracy oraz zasady funkcjonowania kontrolowanej jednostki w okresie objętym kontrolą określa Regulamin Organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Garbatce-Letnisko wprowadzony zarządzeniem Nr 1/2016 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Garbatce-Letnisko z dnia 01 kwietnia 2016 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Garbatce-Letnisko. W Rozdziale II niniejszego regulaminu dotyczącym struktury organizacyjnej Ośrodka w § 7 wyodrębniono stanowisko ds. świadczenia wychowawczego. Natomiast w Rozdziale III w § 13 w pkt od 1 do 11 zostały szczegółowo określone zadania pracownika realizującego pracę na tym stanowisku.

W okresie podlegającym kontroli zadania wynikające z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci realizowało 4 pracowników Ośrodka:

1. Pani Marta Schabowska – Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Garbatce-Letnisko – na podstawie upoważnienia¹ Wójta Gminy Garbatka-Letnisko do prowadzenia postępowań w sprawach świadczenia wychowawczego oraz wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych. W związku z realizacją zadań wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci otrzymuje dodatek specjalny.
2. Pani Joanna Łabońska (wcześniej Ziemka) – referent ds. świadczenia wychowawczego w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Garbatce-Letnisko – na podstawie upoważnienia² Wójta Gminy Garbatka-Letnisko do prowadzenia postępowań w sprawach świadczenia wychowawczego. Ustalono, że Pani Łabońska była zatrudniona i realizowała kontrolowane zadania w okresie od 1 kwietnia 2016 r. do 14 września 2018 r.

¹ Nr RO.0052.1.2016 z dnia 01 marca 2016 r.

² Nr RO.0052.3.2016 z dnia 1 kwietnia 2016 r.

3. Pani Regina Kobylska – inspektor ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Garbatce-Letnisko – na podstawie upoważnienia³ Wójta Gminy Garbatka-Letnisko do prowadzenia postępowań w sprawach świadczenia wychowawczego oraz wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych.

Pani Regina Kobylska zatrudniona jest w Ośrodku od 1 lutego 2013 r. na czas nieokreślony w pełnym wymiarze czasu pracy. Ustalono, że realizacją kontrolowanego zadania zajmowała się w okresie od 1 kwietnia 2016 r. do 30 września 2016 r. oraz od 14 września 2018 r. do 31.03.2019 r.⁴ Na okres realizacji zadania otrzymała aneks do zakresu obowiązków, w którym określono realizację zadań wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

W związku z realizacją tych zadań otrzymuje dodatek specjalny.

4. Pani Agnieszka Adach – główna księgowa Ośrodka – w zakresie obsługi finansowo – księgowej zadania.

Wszystkie upoważnienia zostały wydane przez Wójta Gminy Garbatka-Letnisko na podstawie art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Ponadto należy zaznaczyć, że upoważnienia dla pracowników wskazanych w punkcie 2 i 3 zostały wydane w związku z pisemnymi wnioskami Pani Kierownik Ośrodka o udzielenie przedmiotowych upoważnień.

W toku kontroli ustalono, że zakresy obowiązków pracowników wykonujących zadania w sprawach świadczeń wychowawczych uwzględniają ich realizację. Główna księgowa wykonuje zadania zgodnie z powierzoną jej odpowiedzialnością za realizację zadań finansowych Ośrodka.

Należy jednak zwrócić uwagę, że od 14 września 2018 r. w Ośrodku nie jest zatrudniona osoba na stanowisku ds. świadczeń wychowawczych, co jest niezgodne z treścią zapisu § 7 regulaminu dotyczącego struktury organizacyjnej, który stanowi że w skład Ośrodka wchodzi m.in. stanowisko ds. świadczenia wychowawczego. Od tego dnia zadania z zakresu ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci wykonuje inspektor ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego Pani Regina Kobylska.

2. Prawdliwość ustalania uprawnień do świadczenia wychowawczego i jego wypłacania

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Garbatce-Letnisku prowadzi papierowe rejestry wniosków. Stwierdzono jednak, że rejestry te są niezgodne z danymi wygenerowanymi z systemu dziedzicznego „Sygnity”. Różnice w danych przedstawionych w ww. dokumentach przedstawia poniższa tabela.

³ Nr RO.0052.2.2016 z dnia 1 kwietnia 2016 r.

⁴ Zgodnie z aneksem znak: GOPS.KO.1122.1.2019 z dnia 02.01.2019 r.

Okres świadczeniowy, na który zostały złożone wnioski	Liczba wniosków w rejestrze papierowym o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego	Liczba wniosków wygenerowana z systemu dziedzicznego „Sygnity” o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego	Różnica
2017/2018	362	378	16
2018/2019	316	323	7

Wobec tych rozbieżności poproszono o wyjaśnienie dotyczące powstałej różnicy. Uzyskano wyjaśnienia, następującej treści – *„oświadczam, że kilka wniosków nie zostało wprowadzonych do rejestru papierowego w związku z nowym okresem zasiłkowym i nadmiarem wpływających wniosków w jednym czasie, natomiast zostały wprowadzone do systemu dziedzicznego i rozpatrzone”*.

Ponadto stwierdzono, że w okresie świadczeniowym 2017/2018 wszystkich spraw z wniosków dotyczących świadczenia wychowawczego zarejestrowanych w systemie dziedzicznym było 481, z czego 103 stanowiły wnioski w związku ze zmianą sytuacji dochodowej rodziny wprowadzane do systemu celem sprawdzenia dochodu rodzin. Natomiast w bieżącym okresie świadczeniowym do dnia kontroli wszystkich spraw było 352, z czego 29 to wnioski w związku ze zmianą sytuacji dochodowej rodziny oraz jeden wniosek naniesiony omyłkowo, który został zamknięty bez nadania biegu. Ustalono, że wnioski nanoszone są do systemu dziedzicznego na podstawie dostarczonych przez stronę dokumentów w związku ze zmianą sytuacji rodziny i nie są rejestrowane w papierowym rejestrze wniosków. Na żądanie kontrolującej uzyskano wyjaśnienia, że *„wnioski te traktowane są jako jedna sprawa dotycząca jednej rodziny natomiast system liczy, jako kolejny wniosek”*.

Zgodnie z uzyskanymi informacjami do GOPS w Garbatce-Letnisku w okresie świadczeniowym 2017/2018 wpłynęło 378 wniosków a w okresie 2018/2019 – 322 wnioski o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego.

W okresie świadczeniowym 2017/2018 łącznie wydano 408 decyzji, z tego 376 decyzji przyznających, w tym 2 decyzje odmawiające prawa do świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko a przyznające prawo na drugie i kolejne dzieci, 9 decyzji odmownych, 3 decyzje uchylające w związku ze zmianą sytuacji rodziny, 1 decyzję o zakończeniu decyzji przyznającej prawo do świadczenia w związku ze zgonem wnioskodawcy, 4 decyzje żądające zwrotu nienależnie pobranych świadczeń oraz 15 decyzji odmawiających po zmianie sytuacji dochodowej rodziny.

W okresie świadczeniowym 2018/2019 do dnia kontroli łącznie wydano 320 decyzji, z tego 309 decyzji przyznających, w tym 8 decyzji odmawiających prawa do świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko a przyznające prawo na drugie i kolejne dzieci, 4 decyzje odmowne oraz 5 decyzji uchylających.

łącznie w okresie kontrolowanym w GOPS Garbatka-Letnisko wydano 728 decyzji dotyczących świadczenia wychowawczego.

W okresie świadczeniowym 2018/2019 do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Garbatce-Letnisku wpłynęło 5 wniosków o przyznanie świadczenia wychowawczego, w których w związku z art. 11 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci wystąpiono z zapytaniem, czy mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Kontroli poddano akta wszystkich 5⁵ prowadzonych spraw. W skontrolowanych sprawach, w jednym przypadku wniosek dotyczył ustalenia prawa na pierwsze i kolejne dziecko z uwzględnieniem kryterium dochodowego, natomiast w 4 pozostałych przypadkach na kolejne dziecko, bez konieczności weryfikowania sytuacji dochodowej rodziny. Na podstawie analizy dokumentów stwierdzono, że postępowanie w sprawach o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego każdorazowo zostało wszczynane na wniosek strony, którego wymogi określa Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczenia wychowawczego oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustaleniu prawa do świadczenia wychowawczego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1465). Wszystkie skontrolowane wnioski były prawidłowo wypełnione przez osoby ubiegające się o świadczenie wychowawcze. Badane wnioski za wyjątkiem jednego (2. AP) opatrzone były pieczęcią z datą wpływu do Organu. Stwierdzono, że w 4 z 5 kontrolowanych wniosków (1. KŻ, 2. AP, 3. AD, 5. IO) brak było podpisu pracownika przyjmującego wnioski. Do wszystkich wniosków dołączone były wymagane prawem zaświadczenia, oświadczenia lub inne dokumenty niezbędne do ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego, w tym informacje dotyczące członka rodziny przebywającego za granicą państwa. Organ przed przekazaniem akt spraw dokonywał weryfikacji danych w systemie Emp@tia. We wszystkich skontrolowanych sprawach Ośrodek weryfikował PESEL dzieci oraz dane zawarte w Centralnym Wykazie Ubezpieczonych wnioskodawcy i jego małżonka. Ponadto w sprawie ustalenia prawa do świadczenia na pierwsze dziecko z uwzględnieniem kryterium dochodowego jednostka pozyskała informacje o dochodach, wysokości składki na ubezpieczenie społeczne i należnych podatkach pełnoletnich członków rodziny oraz dane o wysokości składek na ubezpieczenie zdrowotne, co jest niezbędne przy ustalaniu dochodów i zgodne z wymogami art. 17 ust. 1 ustawy. Stwierdzono jednak, że Organ nie dokonał wyliczenia dochodu rodziny. Ponadto w dokumentacji badanych wniosków stwierdzono brak „listy sprawdzającej do wniosków przekazywanych w ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego”. Poddane kontroli wnioski wraz z załączoną dokumentacją zostały bez zbędnej zwłoki przekazane do Wojewody Mazowieckiego na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Do dnia kontroli tj. do 5 lutego 2019 r. Wojewoda Mazowiecki w dwóch sprawach oznaczonych 4. BS, 5. IO wydał decyzję przyznającą prawo do świadczenia wychowawczego. W obu przypadkach była to decyzja na drugie dziecko na okres od 1.10.2018 do 30.09.2019.

Podczas kontroli poddano analizie akta 24⁶ losowo wybranych spraw w przedmiocie ustalania prawa do świadczenia wychowawczego zakończonych wydaniem decyzji

⁵ Sprawy z wniosków dotyczących: 1. KŻ, 2. AP, 3. AD, 4. BS, 5. IO

⁶ Sprawy poddane kontroli z podaniem Nr decyzji i daty wydania: GOPS.520.1.2017. z dn. 22.08.2017, GOPS.520.40.2017. z dn. 28.08.2017, GOPS.520.80.2017. z dn. 06.09.2017, GOPS.520.120.2017. z dn. 22.09.2017, GOPS.520.220.2017 z dn. 02.10.2017,

administracyjnych. W 11 przypadkach postępowanie dotyczyło ustalenia uprawnień do świadczenia wychowawczego na drugie i kolejne dzieci, natomiast 13 postępowań dotyczyło ustalenia uprawnień na pierwsze i kolejne dzieci, tj. z uwzględnieniem kryterium dochodowego.

Na 24 skontrolowane sprawy wydanych zostało łącznie 25 decyzji administracyjnych, w tym 23 decyzje przyznające prawo do świadczenia wychowawczego, w tym 2 decyzje odmawiające prawa do świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko a przyznające prawo na drugie i kolejne dzieci, 1 decyzję odmowną oraz 1 decyzję uchylającą prawo do świadczenia wychowawczego.

Spośród 12 pozytywnie rozpatrzonych spraw z uwzględnieniem kryterium dochodowego świadczenie przyznano: w 6 przypadkach - na dziecko, które było jedynym dzieckiem w rodzinie, w 5 - na pierwsze i na drugie dziecko oraz w 1 - na pierwsze i kolejnych 5 dzieci. W 11 sprawach (bez uwzględnienia kryterium dochodowego) świadczenie wychowawcze przyznano: w 8 przypadkach - tylko na drugie dziecko, w 3 - na drugie i trzecie dziecko.

W każdym przypadku postępowanie w sprawie przyznania prawa do świadczenia wychowawczego wszczynane było przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Garbatce- Letniku na wniosek strony zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy. Wnioski składane były w formie papierowej lub elektronicznie (4⁷ spośród skontrolowanych wniosków wpłynęło do organu drogą elektroniczną). Wszystkie wnioski zostały złożone na prawidłowych drukach zgodnych z wymogami określonymi w § 2 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczenia wychowawczego oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1465). Wnioski zostały opatrzone datą wpływu do Ośrodka oraz (za wyjątkiem jednego⁸) opatrzone podpisem pracownika przyjmującego wniosek. Ustalono, że we wszystkich skontrolowanych sprawach, z wyjątkiem opisanych poniżej, złożone wnioski zostały prawidłowo wypełnione wraz ze wskazaniem dat i podpisów osoby ubiegającej się o świadczenie wychowawcze.

W sprawach zakończonych wydaniem decyzji: nr GOPS.520.220.2017 z dnia 02.10.2017 oraz nr GOPS.520.200.2017. z dnia 19.09.2017 we wnioskach w części I nie wskazano stanu cywilnego. Zgodnie z treścią art. 13 ust. 3 pkt 1 ustawy wniosek zawiera dane dotyczące: osoby występującej o przyznanie świadczenia wychowawczego, w tym: m.in. stan cywilny.

W sprawie zakończonej wydaniem decyzji nr GOPS.520.220.2017 z dnia 02.10.2017., wnioskodawczyni nie uwzględniła męża w składzie rodziny (część I pkt 4). Do wniosku dołączyła tylko oświadczenie, w którym informuje, że mąż przebywa w tymczasowym areszcie śledczym. Zgodnie z definicją rodziny zawartą w art. 2 pkt 16 ustawy o pomocy państwa

GOPS.520.200.2017.	z dn.	19.09.2017,	GOPS.520.200.1.2017.	z dn.	15.11.2017,	GOPS.520.246.2017.	z dn.	22.09.2017,
GOPS.520.280.2017.	z dn.	03.10.2017,	GOPS.520.320.2017.	z dn.	05.12.2017,	GOPS.520.160.2017.	z dn.	15.09.2017,
GOPS.520.360.2018.	z dn.	23.07.2018,	GOPS.5201.1.2018.	z dn.	23.07.2018,	GOPS.5201.30.2018.	z dn.	03.08.2018,
GOPS.5201.60.2018.	z dn.	09.08.2018,	GOPS.5201.90.2018.	z dn.	20.08.2018,	GOPS.5201.120.2018.	z dn.	27.08.2018,
GOPS.5201.160.2018.	z dn.	04.09.2018,	GOPS.5201.190.2018.	z dn.	11.09.2018,	GOPS.5201.147.2018.	z dn.	30.08.2018,
GOPS.5201.180.2018.	z dn.	05.09.2018,	GOPS.5201.303.2018	z dn.	13.11.2018,	GOPS.5201.260.2018	z dn.	21.09.2018,
GOPS.5201.295.2018	z dn.	31.10.2018,	GOPS.5201.196.2018.	z dn.	11.09.2018.			

⁷ Wnioski zakończone wydaniem decyzji Nr: GOPS.520.1.2017. a dn. 22.08.2017 r., GOPS.5201.1.2018. z dn. 23.07.2018 r., GOPS.5201.30.2018. z dn. 03.08.2018 r., GOPS.5201.303.2018 z dn. 13.11.2018 r.

⁸ Wniosek zakończony wydaniem decyzji Nr: GOPS.5201.30.2018. z dn. 03.08.2018 r.

w wychowywaniu dzieci - do rodziny zalicza się małżonków. W związku z powyższym męża należało wpisać w skład rodziny.

W sprawie zakończonej wydaniem decyzji nr GOPS.520.120.2017. z dnia 22.09.2017 r., we wniosku nie zostało zaznaczone w części I pkt 7.3 czy nastąpiło bądź nie nastąpiło uzyskanie dochodu w roku kalendarzowym poprzedzającym okres, na który jest ustalane prawo do świadczenia wychowawczego lub po tym roku.

W sprawie zakończonej wydaniem decyzji nr GOPS.5201.120.2018. z dnia 27.08.2018, strona w treści wniosku (część I pkt 7.2.) oświadczyła, że nie osiągnęła dochodów niepodlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach określonych w art. 27, art. 30b, art. 30c, art. 30e i art. 30f ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych. Z akt sprawy jednoznacznie wynikało, że organ na podstawie weryfikacji ustalił, że wnioskodawczyni od listopada 2017 uzyskiwała dochód z tytułu świadczenia rodzicielskiego. Brak jest jednak oświadczenia strony o dochodach innych niepodlegających opodatkowaniu stanowiącego załącznik do wniosku ZSW-01.

W kolejnych wnioskach⁹ stwierdzono brak podpisu strony pod skreśleniem. Każdorazowo w przypadku dokonania przez stronę zmian w treści wniosku powinna ona pod skreśleniem złożyć własnoręczny podpis w celu potwierdzenia, że osobiście dokonała tych zmian.

Ustalono, że w żadnym wymienionym powyżej przypadku nie wezwano strony do wyjaśnień i uzupełnienia braków formalnych ani do uzupełnienia brakujących dokumentów, co jest niezgodne z zapisami ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Należy zauważyć, że stosownie do wymogów art. 19 ust. 1 ustawy w przypadku złożenia nieprawidłowo wypełnionego wniosku, podmiot realizujący świadczenie wychowawcze wzywa pisemnie osobę ubiegającą się o świadczenie do poprawienia lub uzupełnienia wniosku w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania. Natomiast zgodnie z art. 19 ust. 2 ustawy w przypadku gdy osoba złoży wniosek bez wymaganych dokumentów, podmiot realizujący świadczenie wychowawcze przyjmuje wniosek i wyznacza termin nie krótszy niż 14 dni i nie dłuższy niż 30 dni na uzupełnienie brakujących dokumentów. Niezastosowanie się do wezwania skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia.

Stwierdzono, że do wszystkich kontrolowanych wniosków o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko (za wyjątkiem jednego - wniosek zakończony decyzją nr: GOPS.5201.120.2018. z dnia 27.08.2018 r., opisany powyżej) dołączone były wymagane, odpowiednio w art. 13 ust. 4 ustawy i § 2 ust. 2 rozporządzenia dokumenty. Jednostka kontrolowana, niezależnie od dokumentów dołączonych przez wnioskodawców, samodzielnie pozyskiwała informacje o dochodach, wysokości składki na ubezpieczenie społeczne i należnych podatkach wnioskodawców oraz członków ich rodzin za pośrednictwem systemu teleinformatycznego CSIZS Emp@tia. Analogicznie pozyskiwano dane o wysokości składek na ubezpieczenie zdrowotne, co jest niezbędne przy ustalaniu dochodów i zgodne z wymogami

⁹ Dotyczy wniosków zakończonych decyzjami nr GOPS.520.160.2017. z dnia 15.09.2017, nr GOPS.5201.120.2018. z dnia 27.08.2018, nr GOPS.5201.260.2018 z dnia 21.09.2018,

art. 17 ust. 1 ustawy. W aktach wszystkich kontrolowanych spraw znajdowały się potwierdzenia weryfikacji.

Ponadto stwierdzono, że we wszystkich skontrolowanych sprawach Organ weryfikował tylko dzieci w bazie PESEL. Należy zauważyć, że zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 17 ust. 1 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci należało zweryfikować w bazie PESEL wszystkich członków rodziny. Dane rodziców GOPS weryfikował w Centralnym Wykazie Ubezpieczonych jak również sprawdzał wszystkich członków rodziny w Centralnej Bazie Beneficjentów. Poza tym, w zależności od sytuacji, rodzinę weryfikowano w rejestrach CEiDG, Rynek Pracy oraz Elektroniczny Krajowy System Monitorowania i Orzekania o Niepełnosprawności.

Ustalono, że w sprawach zakończonych wydaniem decyzji Nr GOPS.520.40.2017. z dnia 28.08.2017 oraz GOPS.520.320.2017. z dnia 5.12.2017 brak jest w aktach sprawy dowodów świadczących o przeprowadzeniu przez Organ postępowania wyjaśniającego w sytuacji, gdy po weryfikacji członków rodzin w Centralnym Wykazie Ubezpieczonych uzyskano informację, że osoba (współmałżonek) nie posiada uprawnień do świadczeń z opieki zdrowotnej. W jednym przypadku do wniosku dołączone było oświadczenie strony, że jest to osoba bezrobotna, niezarejestrowana w urzędzie pracy, nieosiągająca żadnych dochodów, brak jest jednak wyjaśnienia, dlaczego nie została zgłoszona do ubezpieczenia zdrowotnego jako członek rodziny osoby ubezpieczonej.

Należy zauważyć, że uzyskanie informacji z Centralnego Wykazu Ubezpieczonych umożliwia weryfikację spełniania warunku zamieszkiwania osób ubiegających się lub pobierających świadczenia wychowawcze na terytorium RP. Jeżeli członkowie rodziny nie mają prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, to zachodzi prawdopodobieństwo, że nie zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, co zgodnie z art. 1 ust. 3 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, jest podstawowym warunkiem otrzymywania świadczenia wychowawczego. Ponadto, zgodnie z art. 23 ust. 1a ww. ustawy, organ właściwy w przypadku wątpliwości dotyczących spełniania warunków do otrzymywania przyznanego świadczenia wychowawczego, w szczególności warunku zamieszkiwania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o którym mowa w art. 1 ust. 3, może wezwać osobę otrzymującą świadczenie wychowawcze do osobistego udzielenia, w wyznaczonym terminie, wyjaśnień oraz informacji, co do okoliczności mających wpływ na prawo do świadczenia wychowawczego. Negatywna odpowiedź z CWU nie zawsze przesądza o tym, że rodzina nie zamieszkuje w Polsce. W sytuacji, kiedy rodzic/rodzice nie mają uprawnień do świadczeń z opieki zdrowotnej zachodzi jednak prawdopodobieństwo, że taka rodzina/członek rodziny nie zamieszkuje w Polsce. Wobec tego, w każdym takim przypadku należy wątpliwości w tym zakresie wyjaśnić.

Ustalono, że w przypadku dostarczania przez strony dokumentów dotyczących zmian mających wpływ na prawo do świadczenia wychowawczego dokumenty te nie były opatrywane datą wpływu do Ośrodka.

W żadnej sprawie z poddanych kontroli nie odnotowano przypadku umieszczenia członka rodziny w pieczy zastępczej oraz dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego. Ponadto

poddane kontroli akta nie dotyczyły opieki naprzemiennej obydwójga rodziców rozwiedzionych, żyjących w separacji lub w rozłączeniu.

Ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego następowało w drodze decyzji administracyjnej. Decyzje podejmowane były przez Organ terminowo w ustawowym terminie i zgodnie z art. 35 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r., poz. 2096 z późn. zm.). Średni czas prowadzenia postępowania wyniósł 12 dni, przy czym najkrótsze postępowanie trwało 1 dzień, a najdłuższe — 32.

Prawo do świadczenia wychowawczego ustalane było na okres świadczeniowy trwający od 1 października do 30 września roku następnego (zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy), za wyjątkiem 6 spraw, gdzie:

- Decyzją nr GOPS.520.1.2017. z dnia 22.08.2017 r. prawo do świadczenia ustalono na okres od 30.09.2017 do 31.01.2018 oraz decyzją nr GOPS.520.280.2017. z dnia 03.10.2017 r. na okres od 30.09.2017 do 30.06.2018 tj. do końca miesiąca, w którym dziecko pierwsze w rodzinie kończyło 18 lat,
- Decyzją nr GOPS.5201.190.2018. z dnia 11.09.2018 r. prawo do świadczenia na pierwsze dziecko ustalono na okres od 01.10.2018 do 31.03.2019 tj. do końca okresu ważności orzeczenia o niepełnosprawności dziecka w rodzinie, z uwagi na przekroczenie od 1.04.2019 r. kryterium dochodowego (800 zł),
- Decyzją nr GOPS.5201.196.2018. z dnia 11.09.2018 r. prawo do świadczenia na pierwsze i jedyne uprawnione dziecko w rodzinie ustalono na okres od 1.10.2018 do 24.03.2019 tj. do ukończenia przez nie 18. roku życia,
- Decyzją nr GOPS.5201.295.2018 z dnia 31.10.2018 r. prawo do świadczenia na kolejne dzieci w rodzinie ustalono na okres od 16.10.2018 do 30.09.2019 tj. od dnia urodzenia się dzieci w rodzinie,
- Decyzją nr GOPS.520.360.2018. z dnia 23.07.2018 r. prawo do świadczenia wychowawczego ustalono na okres od 1.07.2018 do 31.08.2018 tj. od miesiąca złożenia wniosku na okres 2 miesięcy na podstawie oświadczenia strony o spełnianiu warunków do pobierania świadczenia wychowawczego tylko w tym okresie.

Należy zauważyć, że stosownie do wymogów art. 18 ust. 2 ustawy, który stanowi, że prawo do świadczenia wychowawczego ustala się, poczynwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek z prawidłowo wypełnionymi dokumentami, do końca okresu, o którym mowa w art. 18 ust. 1 tj. do 30 września. Zatem, w tym przypadku należało rozstrzygnąć o przyznaniu prawa do świadczenia na okres od 01.07.2018 do 31.08.2018 zaś na okres od 1.09.2018 do 30.09.2018 prawa do przedmiotowego świadczenia odmówić.

Na 24 skontrolowane sprawy 23 zakończono decyzją administracyjną przyznającą świadczenie wychowawcze, w tym 2 decyzje przyznające prawo na drugie i kolejne dzieci a odmawiające prawa do świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko. Osoby ubiegające się o świadczenie spełniały ustawowe warunki do ich nabycia. W 21 sprawach dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekraczał kwoty 800 zł a w przypadku, gdy członkiem rodziny było dziecko niepełnosprawne kwoty 1200 zł, zgodnie z art. 5 ust. 3 i 4 ustawy. Natomiast odmowa

przyznania prawa do świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko była uzasadniona przekroczeniem kryterium dochodowego. Stwierdzono, że dochody wnioskodawców wyliczono w sposób prawidłowy za wyjątkiem jednej sprawy zakończonej wydaniem decyzji Nr GOPS.5201.120.2018. z dnia 27.08.2018, gdzie Organ przyznający świadczenie ustalił dochód na osobę w rodzinie w wysokości 582,04 zł. W trakcie trwania kontroli - na podstawie dokumentów dołączonych do akt sprawy - określono dochód w wysokości 404,96 zł. Stwierdzono, że błędnie przeliczono dochód osiągnięty w roku poprzedzającym okres świadczeniowy tj. w tym przypadku 2017 z tytułu świadczenia rodzicielskiego (1700 zł/ 2 m-ce). Należy zwrócić uwagę, że wspomniane świadczenie wymienione jest w katalogu dochodów niepodlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych a dochód nieopodatkowany jest dochodem rocznym, wobec tego wysokość tego dochodu dzielimy przez 12 miesięcy niezależnie od tego, przez ile miesięcy był on uzyskiwany. Nie mniej jednak błędne wyliczenie miesięcznego dochodu na osobę w rodzinie nie miało wpływu na rozstrzygnięcie w wyżej wymienionej sprawie.

Ponadto stwierdzono, że w 7¹⁰ przypadkach na wydrukach dot. wyliczenia dochodu rodziny, który stanowi podstawową przesłankę przyznania prawa do świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko brak jest podpisu pracownika dokonującego tego wyliczenia.

We wszystkich przypadkach świadczenie wychowawcze przyznano w prawidłowej wysokości 500 zł miesięcznie na dziecko, zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci na okres, o którym mowa w art. 18 ust. 1 i 2 ustawy (z wyłączeniem jednej sprawy zakończonej decyzją nr GOPS.520.360.2018. z dnia 23.07.2018 r. opisanej powyżej). W przypadku ukończenia przez dziecko 18 roku życia (1 dziecko) organ prawidłowo ustalił kwotę świadczenia przysługującą za niepełny miesiąc dzieląc kwotę tego świadczenia przez liczbę wszystkich dni kalendarzowych w tym miesiącu, a otrzymaną kwotę mnożył przez liczbę dni kalendarzowych, za które świadczenie przysługiwało, zgodnie z wymogami art. 5 ust. 2 ustawy. Zaś w przypadku urodzenia się dziecka w rodzinie (2 dzieci - sprawa zakończona wydaniem decyzji GOPS.5201.295.2018. z dnia 31.10.2018) stwierdzono, że w rozstrzygnięciu decyzji nie wskazano kwoty świadczenia przysługującego za niepełny miesiąc. W decyzji orzeczono o przyznaniu świadczenia w kwocie 500 zł i wskazano okres, na jaki przyznano świadczenie — od dnia do dnia. Niemniej jednak kwota do wypłaty świadczenia przysługującego za niepełny miesiąc została prawidłowo określona na podstawie art. 5 ust. 2.

Treść badanych decyzji administracyjnych wydanych przez jednostkę kontrolowaną odpowiadała wymogom art. 107 Kodeksu postępowania administracyjnego, niemniej jednak zawierały uchybienia, opisane poniżej. Decyzje zawierały w szczególności oznaczenie organu właściwego, tj. Wójta Gminy Garbatka-Letnisko, datę wydania, oznaczenie strony, podstawę prawną, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne i prawne oraz pouczenie o możliwości, terminie i sposobie wniesienia odwołania jak również informację o konieczności zgłaszania przez stronę wszelkich zmian mających wpływ na prawo do przyznanego świadczenia oraz informację dot.

¹⁰ Sprawy zakończone wydaniem decyzji nr: GOPS.520.220.2017 z dn. 02.10.2017 r., GOPS.520.320.2017. z dn. 05.12.2017 r., GOPS.5201.60.2018. z dn. 09.08.2018 r., GOPS.5201.90.2018. z dn. 20.08.2018 r., GOPS.5201.120.2018. z dn. 27.08.2018 r., GOPS.5201.190.2018. z dn. 11.09.2018 r., GOPS.5201.260.2018 z dn. 21.09.2018 r.

nienależnie pobranych świadczeń jak również informację o możliwości oraz skutkach zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania, o czym stanowi art. 127a Kodeksu postępowania administracyjnego. Badane decyzje opatrzone były podpisem z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do ich wydania. W 8 decyzjach przyznających prawo do świadczenia wychowawczego odstąpiono od uzasadnienia decyzji w myśl art. 107 § 4 K.p.a.

Stwierdzono, że w decyzjach przyznających prawo do świadczenia wychowawczego nie przywołano art. 27 ust. 3 zgodnie, z którym decyzje przyznające świadczenia wychowawcze są natychmiast wykonalne oraz w treści decyzji nie zawarto informacji, że są natychmiast wykonalne.

Ustalono, że w pouczeniu badanych decyzji, zamiast organu, który wydał decyzję za pośrednictwem, którego należy złożyć odwołanie do właściwego organu odwoławczego, wskazano panią Kierownik Ośrodka. Jest to niezgodnie z treścią art. 129 § 1 K.p.a.

We wszystkich decyzjach przyznających prawo do świadczenia w rozstrzygnięciu decyzji nie wskazano, że świadczenie przyznaje się w kwocie 500 zł miesięcznie, wskazano tylko, że przyznają świadczenie wychowawcze w kwocie 500 zł na okres od dnia do dnia. Należy podkreślić, że rozstrzygnięcie decyzji musi być sformułowane w taki sposób, aby nie budziło wątpliwości, jakie uprawnienia zostały przyznane i jaki jest zakres tych uprawnień — precyzyjnie, bez możliwości różnej interpretacji.

Ponadto ustalono, że decyzją nr GOPS.520.200.1.2017 z dnia 15.11.2017 została uchylona realizacja decyzji przyznającej prawo do świadczenia wychowawczego na pierwsze i jedyne dziecko w rodzinie nr GOPS.520.200.2017. z dnia 19.09.2017 r. Powodem uchylenia decyzji była poprawa warunków finansowych. Z akt sprawy wynikało, że strona dostarczyła dokument potwierdzający wysokość uzyskanego dochodu z miesiąca następującego po miesiącu, w którym dochód został osiągnięty przez żonę, z tytułu zasiłku macierzyńskiego uzyskanego po ustaniu zatrudnienia. Wobec powyższego Organ dokonał ponownego przeliczenia dochodu rodziny, z uwzględnieniem dochodu uzyskanego. Miesięczny dochód rodziny w przeliczeniu na osobę przekroczył wymagane w ustawie kryterium dochodowe, które dla tej rodziny wynosiło 800 zł. Nie stwierdzono, aby strona wyraziła zgodę na uchylenie decyzji dotyczącej świadczenia wychowawczego. Zgodnie z art. 163 Kodeksu postępowania administracyjnego organ administracji publicznej może uchylić lub zmienić decyzję, na mocy której strona nabyła prawo, o ile przewidują to przepisy szczególne. Takim właśnie przepisem szczególnym jest art. 7 ust. 3 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Zatem Organ na podstawie art. 61 K.p.a. winien wszcząć postępowanie z urzędu w sprawie uchylenia przedmiotowej decyzji, a następnie na mocy art. 163 K.p.a. i art. 7 ust. 3 ustawy uchylić przedmiotową decyzję.

We wszystkich badanych przypadkach decyzje doręczano stronie prawidłowo, zgodnie z wymogami określonymi w art. 39 K.p.a. tj. w 20 przypadkach za pośrednictwem operatora pocztowego listem poleconym za zwrotnym potwierdzeniem odbioru, a w pozostałych 5 przypadkach decyzje odbierane były przez stronę osobiście w siedzibie Ośrodka, co potwierdzone zostało podpisem i datą odbioru na kopii decyzji, co jest zgodne z art. 46 § 1 K.p.a.

Ustalono, że wypłata przyznanych świadczeń następowała po doręczeniu stronom decyzji administracyjnych zgodnie z art. 110 K.p.a. Świadczenia w 21 przypadkach realizowane były w formie przelewu na wskazane konto bankowe, a w pozostałych 2 świadczenia odbierane były w punkcie kasowym banku. We wszystkich badanych przypadkach w rozstrzygnięciu decyzji zawarto informację o sposobie i terminie wypłaty.

Analiza wypłat wykazała rozbieżności pomiędzy datą wypłaty ustaloną w decyzji a datą dokonania przez Ośrodek przelewów lub wypłat świadczeń w punkcie kasowym banku. Niemniej jednak wypłaty przyznanych świadczeń wychowawczych we wszystkich analizowanych sprawach były realizowane najpóźniej do ostatniego dnia miesiąca, za który przysługiwało świadczenie. Wypłaty były zgodne z wysokością ustaloną w wydanych w tych sprawach decyzjach administracyjnych. Przyznane świadczenia wypłacano w okresach miesięcznych, o czym stanowi art. 21 ust. 1 ustawy, a w przypadku wniosków złożonych na nowy okres świadczeniowy, w miesiącach: lipiec, sierpień, wrzesień i październik zgodnie z art. 21 ust. 4, ust. 5 i ust. 5a ustawy.

Za stwierdzone uchybienia odpowiedzialność ponosi Pani, jako Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Garbatce-Letnisku oraz pracownik merytoryczny realizujący kontrolowane zagadnienia.

Przedstawiając powyższe ustalenia zobowiązuję Panią, jako Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Garbatce-Letnisku do podjęcia następujących działań:

1. Kompletować dokumentację spraw zgodnie z przepisami ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz obowiązującego od dnia 1 sierpnia 2017 r. rozporządzenia wykonawczego do ustawy, tj. wnioski o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego rozpatrywać po dokładnym i prawidłowym ich wypełnieniu oraz dołączeniu wymaganych w danej sprawie dokumentów. Natomiast w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości lub braków, wzywać wnioskodawców, na podstawie art. 19 ust. 1 i 2 ww. ustawy, do poprawienia lub uzupełnienia wniosku lub uzupełnienia brakujących dokumentów.
2. Zgodnie z obowiązkiem wynikającym z treści art. 17 ust. 1 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, weryfikować w bazie PESEL systemu CSIZS Emp@tia wszystkich członków rodziny. Powyższe stosować także w sprawach, w których mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.
3. Każdorazowo w przypadku uzyskania z Centralnego Wykazu Ubezpieczonych informacji, że członek/członkowie rodziny nie mają prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, przeprowadzać postępowanie wyjaśniające.
4. Wzmoczyć nadzór nad prawidłowością obliczania dochodu rodziny, a w szczególności nad obliczaniem dochodu osiągniętego z tytułu świadczenia rodzicielskiego oraz zatwierdzać wydruki dot. dochodów rodziny podpisem pracownika, który dokonał tego wyliczenia.
5. W przypadku powzięcia informacji o wystąpieniu okoliczności mających wpływ na prawo do świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko, przed uchyleniem lub zmianą decyzji wszczynać postępowanie z urzędu na podstawie art. 61 K.p.a. odpowiednio w sprawie uchylenia lub zmiany przedmiotowej decyzji a następnie na mocy art. 163 K.p.a.

i przepisów ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci uchylić lub zmienić tą decyzję.

6. Decyzje administracyjne wydawać z większą starannością i rzetelnością, w szczególności:
- Zawierać w treści decyzji przyznających prawo do świadczenia wychowawczego art. 27 ust. 3 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, który stanowi o tym, że decyzji nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.
 - Prawidłowo ustalać okres przyznania prawa do świadczenia wychowawczego zgodnie z art. 18 ust. 1 i 2 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.
 - W przypadku spraw, w których mają zastosowanie przepisy art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, w rozstrzygnięciu decyzji wskazywać, że świadczenie przyznano w kwocie 500 zł miesięcznie, a w sprawach, w których mają zastosowanie przepisy art. 5 ust. 2 ustawy, każdorazowo określać wysokość świadczenia przysługującego za niepełny miesiąc proporcjonalnie do okresu, na jaki zostało przyznane.
 - W pouczeniu decyzji wskazywać organ, za pośrednictwem którego należy złożyć odwołanie do właściwego organu odwoławczego, stosownie do art. 129 K.p.a.

Informuję, że na podstawie art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Jednocześnie zobowiązuję Panią do przekazania, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Anna Karpińska
Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej

Do wiadomości:

Pani Teresa Fryszkiewicz
Wójt Gminy Garbatka-Letnisko